

СИЛАБУС КУРСУ «ПИСАНКАРСТВО»

Галузь знань: **02 «Культура і мистецтво»**
Спеціальність: **022 Дизайн**
Ступінь вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
Освітньо-професійна програма: **«Графічний дизайн»**

Рік навчання: **II**
семестр: **IV**

Кількість кредитів: **5**
мова викладання: **українська**

КЕРІВНИК КУРСУ

ПП: викладач кафедри архітектури та дизайну
Рублевська Наталія Володимирівна

Контактна інформація: rublevvn@elr.tnpu.edu.ua; 0352-43-61-54

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Писанкарство – один із найдавніших видів народного декоративно-прикладного мистецтва, в якому яскраво відобразились усі сторони життя народу – історія, звичаї, вірування, естетичні уявлення, поетичне бачення, мрії про довершеність життя. Писанка є одним з найяскравіших культурних символів України.

Метою дисципліни «Писанкарство» є: формування знань, умінь і навичок у писанкарстві, ознайомлення з орнаментикою та регіональними особливостями української писанки, художніми особливостями й стильовими напрямками. Прищеплення студентам навичок творчої роботи, навчання спостерігати життя, визначення у ньому суттєвого, типового, гідного для відображення у мистецтві; виховання вміння послідовно працювати над твором від ескізу до його завершення; вчити виражати ідейний задум твору зображувальними засобами. Цей курс органічно пов'язаний із спеціальними дисциплінами навчального плану: композицією, рисунком, живописом, історією мистецтва. Знання, вміння і навички отримані студентами при вивченні спеціальних дисциплін образотворчого циклу закріплюються в завданнях і знаходять творче застосування при виконанні навчальних робіт.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Писанкарство» є ознайомлення з орнаментальними та колористичними особливостями української писанки, вивчення їх регіональної специфіки, виявлення символічного змісту цього давнього виду народного мистецтва.

Під час вивчення дисципліни студенти вивчають регіональні особливості

декорування та символіку орнаментальних мотивів у писанкарстві. В процесі виконання практичних робіт студенти набувають навички у роботі в традиційних та сучасних декоративних техніках оздоблення писанок.

СТРУКТУРА КУРСУ

	<i>Теми</i>	<i>Результати навчання</i>
1	Тема 1. Історія становлення та розвитку писанкарства на Україні.	Писанкарство як один із найдавніших видів народного декоративно-прикладного мистецтва. Народні уявленнями про яйце як символ вічного відродження природи, в дохристиянський період. Керамічні розписані яйця Київської Русі. Перші дослідження українських писанок. Колекції українських писанок у музеях Києва, Лубен, Львова, Кракова, Варшави. Атеїстична боротьба з писанкарством у 20—30-х роках ХХ ст. Відродження писанкарства після здобуття Україною Незалежності. Писанка в музейних зібраннях України та світу.
2	Тема 2. Символіка кольору та орнаментики писанки.	Орнаментика писанок. Поєднання знаків-символів та кольорової гами в писанкових орнаментах. Солярні тобто сонячні символи. Геометричні, рослинні, зооморфні та антропоморфні символи в писанкарстві, їх символіка. Християнські знаки-символи. Символіка кольору в писанкарстві.
3	Тема 3. Регіональні особливості декорування писанок.	Писанки різних регіонів України. Їх орнаментика, особливості кольорової гами. Писанки Волині, Слобожанщини, Бойківщини, Гуцульщини, Лемківщини Поділля, Полісся, Наддніпрянщини, Закарпаття. Писанки за межами сучасних кордонів України, на тих територіях, що були давніми українськими землями – Курщині, Брянщині, Воронежчині, Холмщині, Підляшші. Писанка української діаспори.
4	Тема 4. Техніки та матеріали писанкарстві.	Різновиди технік писанкового розпису. Ознайомлення з інструментами та матеріалами в писанкарстві. Різноманітні типи писаків. Використання природних та анілінових барвників у писанкарстві. Знімання воску,

		лакування писанки.
5	Тема 5. Традиційні техніки писанкового розпису.	Двоколірна, багатоколірна писанка. Крапанки. Різноманітні прийоми нанесення воскових цяток. Специфіка виконання «шпилькового» розпису. Лінійний восковий розпис. Писанки з відбіленим тлом. Техніка виготовлення писанки «шкробанки», «дряпанки». Мальованки.
6	Тема 6. Сучасні декоративні техніки в писанкарстві.	Писанки виготовленні методом травлення та вирізування. Використання для оздоблення писанок бісеру. Аплікація на яйці з текстилю, соломки, паперу. Технологія декорування писанок в техніці «декупаж». Традиційні хатні прикраси-обереги з писанок (дзвони, птахи, хрести, павуки, гердани). Писанка в сучасному інтер'єрі.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Андрощук І. П., Андрощук І. В., Пиріжок О. В. Логіко-структурні схеми з декоративно-прикладного мистецтва (вишивка, плетіння гачком та в'язання спицями): навч.-наоч. посіб. Хмельницький: Цюпак А. А., 2013. 163 с.: іл.
2. Бондарук А. Як написати писанку. Л.: Терен, 2008. – 20 с.
3. Гарбузенко Л. В. Декоративно-прикладне мистецтво: крок до художньо-естетичної компетентності: навч.-метод. посіб. Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. Кіровоград: Александрова М. В., 2015. 132 с.
4. Гулей О. В. Декоративно-прикладне мистецтво: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. 151 с.
5. Датченко. У променях символів: витинанка і писанка: виставка творів Юлії Датченко: кат. вист., 4-22 квіт. 2018 р. Дніпро: Герда, 2018. XXXII, 4 с.
6. Декоративно-прикладне мистецтво Вінниччини: краса України Поділля / Вінниц. обл. держ. адмін., Вінниц. обл. Рада, Вінниц. обл. орг. Нац. спілки художників України; упоряд. Гринюк Л. Н. Вінниця: Консоль, 2008. 96 с.
7. Кара-Васильєва Т. В. Декоративне мистецтво України ХХ століття: У пошуках «великого стилю» / голов. ред. В. Куценко. К. : Либідь, 2005. 275, с.
8. Луцан Н. І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну : навч. посіб. / Н. І. Луцан ; М-во освіти і науки України. 2-е вид. К. : Слово, 2010. 169. : іл.
9. Народні художні промисли України : [килимарство, худож. вишивка, худож. кераміка та ін. : альбом-каталог виставки] / М-во культури і мистец. України, Нац.

спілка майстрів нар. мистец. України, Укр. культур. центр "Дружба", Палац мистец. "Укр. дім" ; [авт.-упоряд. Є. Шевченко ; ред. І. Злобіна ; світлини Є. Шевченко, В. Рудковський]. К. : Нар. джерела, 2004. 28 с.

10. Глумачний словник-довідник понять і термінів з декоративно-прикладного мистецтва (батик): для вивч. курсу з дисципліни "Декоративне-прикладне мистецтво" з практикумом у навч. майстернях для студ. IV курсу в галузі знань 0202 за напрямом підготовки 6.020205] / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького ; [уклад. Т. К. Касьян]. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2013. 76 с.
11. Чегусова З. А. Декоративне мистецтво України кінця XX століття. 200 імен: альбом-каталог. Київ: Атлант ЮЕмСі, 2002. 507 с.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

ОЦІНЮВАННЯ

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100 - бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Модуль 1		Модуль 2		Тренінг	Самостійна робота
20%	20%	20%	20%	5%	15%
1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять. 2. Модульний		1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять. 2. Модульний контроль		1 Створення демонстраційних та презентаційних матеріалів курсу	1. Середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час вивчення дисципліни за самостійну роботу. Підготовка завдання на

контроль проводиться на практичному занятті №3 Оцінка за модульний контроль виставляється на підставі виконання 3 практичних завдань, що в сумі мають 15 балів.	проводиться на практичному занятті №3 Оцінка за модульний контроль виставляється на підставі виконання 3 практичних завдань, що в сумі мають 15 балів.		самостійну роботу (презентація) 2. Захист роботи

Шкала оцінювання:

<i>За шкалою ЗУНУ</i>	<i>За національною шкалою</i>	<i>За шкалою ECTS</i>
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)